

MATERIAŁY BRONISŁAWA BIEGELEISENA-ŻELAZOWSKIEGO
(1881-1963)
(III -121)

Bronisław Biegeleisen – Żelazowski urodził się 3 maja 1881 roku we Lwowie. Ojciec jego Henryk Biegeleisen znany historyk literatury i ludoznawstwa był nauczycielem i kierownikiem prywatnych szkół żydowskich we Lwowie matką była Anna Debora z Lindenbaumów. Bronisław Biegeleisen – Żelazowski szkołę średnią ukończył we Lwowie. Studia techniczne odbył również we Lwowie, uzyskując tytuł inżyniera w 1903 r. Równocześnie studiował filozofię i psychologię na Uniwersytecie Lwowskim. Ten podwójny kierunek jego zainteresowań: technika i psychologia charakteryzuje od początku jego działalność. Po ukończeniu studiów we Lwowie uzyskał stypendium dla kształcenia się za granicą. Wyjechał wówczas na studia do Berlina. Ogłosił tam szereg samodzielnych prac i na ich podstawie uzyskał habilitację w 1909 roku. Po przeniesieniu habilitacji na Politechnikę Lwowską objął tam wykłady i wydał drukiem kilkanaście prac z zakresu techniki, organizacji przemysłu i psychologii pracy. Po wybuchu I wojny światowej opuścił Lwów i przeniósł się do Krakowa, gdzie w 1920 r. założył Instytut Psychotechniczny (późniejsza nazwa Instytut Psychologii Pracy). Kierował się zasadą, że psycholog pracy winien ściśle współpracować z inżynierem, gdyż tylko wtedy może należycie zagłębić zagadnienia pracy ludzkiej. Przeprowadzał pierwsze badania psychologiczne w polskim przemyśle i stał się w ten sposób inicjatorem psychologii przemysłowej w Polsce. Był w ścisłym kontakcie z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Psychologii Stosowanej z wybitnymi uczonymi z tej dziedziny jak profesor Claparede i profesor Bonardel.

W 1936 r. otrzymał tytuł doktora filozofii na Uniwersytecie Poznańskim. Wydarzenia II wojny światowej zmusiły go do opuszczenia swojej placówki naukowo – badawczej i kraju. Wrócił w 1947 r., osiedlił się w Warszawie i podjął na nowo pracę naukową. Prowadził wykłady z psychologii pracy na Politechnice Warszawskiej i w Wyższej Szkole Higieny Psychiczej oraz na Uniwersytecie Łódzkim. W Instytucie Ekonomiki i Organizacji Przemysłu kierował Zakładem Normowania Technicznego. Zakład ten jako pierwszy w Polsce opracował naukowe metody badań pracy i wprowadził przodujące metody pracy do przemysłu włókienniczego. Ponadto opracował teoretycznie zagadnienie z dziedziny normowania pracy. Przy czynnym udziale Bronisława Biegeleiseina – Żelazowskiego powstało pierwsze w Polsce laboratorium badania metod normowania pracy. Szczególną uwagę w tym okresie poświęcił wykształceniu młodych kadr naukowych z zakresu psychologii pracy. W 1960 r. na zlecenie Prezydium Stołecznej Rady Narodowej w Warszawie zorganizował Poradnię Psychotechniczną dla badania kierowców samochodowych. Podobną placówkę naukowo – badawczą, lecz mającą służyć dla całej Polski utworzył na zlecenie Ministerstwa Komunikacji w 1961 r. Była to Pracownia, a następnie od grudnia 1962 r. Zakład Psychologii Komunikacji Drogowej przy Ośrodku Badań Transportu Samochodowego w Warszawie, kierowany przez Bronisława Biegeleiseina – Żelazowskiego. Był również założycielem, a następnie naczelnym redaktorem Biblioteki Nauki o Pracy wydawanej nakładem Książki i Wiedzy, a mającej w swym bilansie wydawniczym szereg tomów z publikacjami uczonych polskich i zagranicznych, psychologów, socjologów, filozofów, ekonomistów, prawników.

Współpracował z instytucjami krajowymi, będąc członkiem Rad Naukowych w Instytucie Ekonomiki i Organizacji Przemysłu, Pracowni Ogólnych Problemów Organizacji Polskiej Akademii Nauk, Instytucie Fizjologii Pracy PAN, Instytucie Organizacji Przemysłu Maszynowego, członkiem honorowym i członkiem Rady Naukowej Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa. Był również członkiem honorowym Międzynarodowego Stowarzyszenia Psychologii Stosowanej, skupiającej najwybitniejszych psychologów świata.

Bronisław Biegeleisen – Żelazowski Był autorem ponad 60 prac z zakresu nauk technicznych, ekonomiki i organizacji przemysłu, a głównie psychologii pracy, wydanych nie tylko w języku polskim, ale również w językach obcych. Do najważniejszych opracowań naukowych Bronisława Biegeleisena – Żelazowskiego w okresie międzywojennym zaliczyć należy pracę p.t. *Rozwój pojęć matematycznych u dzieci* natomiast owocem ostatnich 15 lat jego życia było dzieło *Zarys psychologii pracy*.

Odznaczony był Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 31 maja 1963 roku w Warszawie.

Spuścizna naukowa profesora Bronisława Biegeleisena – Żelazowskiego zakupiona została do zbiorów Archiwum PAN w Warszawie w listopadzie 1963 roku od żony pani Anny Knelsuskiej – Żelazowskiej w ilości 1 m.b.. Akta spuścizny nie są kompletne, brakuje w ogóle akt biograficznych, niewiele jest korespondencji.

Prace porządkowe nad spuścizną przeprowadzone zastały przez Łucję Litwę i Marię Wrzorską w okresie od marca do października 1984 roku. W wyniku segregacji akta podzielone zostały na 5 podstawowych grup. Okazało się że zasadniczym trzonem spuścizny są materiały grupy I t.z. materiały twórczości naukowej. Utworzono z nich 50 jednostek, co stanowi ok 66% całej spuścizny. Akta tej grupy składają się z następujących części: A. Prace, artykuły, referaty; B. Wykłady; C. Recenzje i D. Materiały warsztatowe. W obrębie wszystkich podgrup zastosowano układ chronologiczny.

Podgrupę A – prace, artykuły, referaty otwiera praca p.t. *Rozwój pojęć matematycznych u dzieci* Fundamentalne dzieło będące owocem 5-cio letnich badań autora i jego asystentów w okresie przed 1939 r. w szkołach powszechnych i przedszkolach środowiska krakowskiego. W spuściznie zachowany jest rękopis pracy oraz maszynopis z wieloma wykonanymi w tuszu tabelami i wykresami. Praca nie zastała wydana ani przed wojną ani po wojnie, jakkolwiek po 1948 r. autor powtórnie przystąpił do redakcji tej pracy, o czym świadczą zachowane w spuściznie poprawione rozdziały od I do VIII. Z okresu przedwojennego zachował się jeszcze artykuł *Rozwój pojęcia liczby u dzieci anormalnych*, przypuszczalnie przewidziany jako jeden z rozdziałów pracy *Rozwój pojęć matematycznych u dzieci*. Pozostałe opracowania pochodzą z lat 1947 – 1962. Tematycznie wiążą się z sobą i dotyczą zagadnień organizacji i psychologii pracy w szerokim aspekcie tego tematu. Jako najważniejszą pozycję wymienić należy pracę „*Zarys psychologii pracy*”, będącą podsumowaniem wyników badawczych ostatnich lat życia B. Biegeleisena – Żelazowskiego. Obszerne dzieło liczące ponad 300 stron zachowane jest w spuściznie w rękopisie i maszynopisie, uzupełnione jest tabelami i wykresami, a także maszynowymi poprawkami samego tekstu. Z opracowań niniejszych nie obejmujących więcej niż 10 stron maszynopisu utworzono jedną zbiorową jednostkę zaopatrzoną w aneksy.

Podgrupa B – wykłady obejmuje komplet i tekst wykładu na temat wybranych zagadnień z psychologii pracy. Materiały warsztatowe wiążą się głównie z badaniami przeprowadzonymi na temat psychologii pracy, a więc wydajności i organizacji pracy w niektórych warszawskich zakładach przemysłowych jak na przykład w Warszawskich Zakładach Przemysłu Odzieżowego im. 17 stycznia, Zakładach Wytwórczych Lamp Elektrycznych im. Róży Luksemburg. Są to karty przebiegu pracy, wykresy i zestawienia, fotografie stanowisk pracy, ankiety i testy. Ponadto liczne wypisy z literatury, zestawienia biograficzne, wycinki i kserokopie z prasy krajowej i zagranicznej. Jedynie jedna jednostka z tej podgrupy wiąże się z badaniami przeprowadzonymi przed 1939 rokiem na temat rozwoju pojęć matematycznych u dzieci i obejmuje bibliografię z tego okresu, notatki i instrukcje do testów.

Na czoło w grupie II zawierającej materiały działalności wysuwają się akta związane z działalnością organizacyjno – naukową B. Biegeleisena – Żelazowskiego w okresie po II wojnie światowej. Wiążą się one z kierowaniem przez niego Zakładem Normowania Technicznego w Instytucie Ekonomiki i Organizacji Przemysłu m. in. dotyczą współpracy zakładu z Instytutem Arbeitsökonomik Dresden. Następnie występują jednostki obrazujące strukturę i organizację

utworzonych i kierowanych przez B. Biegeleisena – Żelazowskiego placówek badawczych a mianowicie: Poradni Psychotechnicznej dla Zawodów Komunikacyjnych przy Wydziale Zdrowia Prezydium Stołecznej Rady Narodowej w Warszawie i Pracowni Komunikacji Drogowej przy Ośrodku Badań Transportu Samochodowego. Dalsze pozycje zawierają teksty i wyniki badań testowych przeprowadzonych w tych placówkach, instrukcje i wzory formularzy testowych. Podobne materiały lecz mniej kompletne wiążą się z działalnością B. Biegeleisena – Żelazowskiego w Pracowni Ogólnych Problemów Organizacji Pracy PAN, w Towarzystwie Naukowym Organizacji i Kierownictwa, Zakładach Wytwórczych Lamp Elektrycznych im. Róży Luksemburg.

Wspomnieć należy o materiałach związanych z działalnością wydawniczą, a głównie ze sprawowaniem przez B. Biegeleisena – Żelazowskiego funkcji naczelnego redaktora wydawnictwa „Biblioteki Nauki o Pracy”. Są to m.in. artykuły nadesłane do redakcji, opinie dotyczące tych prac, konspekty zgłaszanych opracowań, historia wydawnictwa ujęta w dwóch notatkach zatytułowanych *Od Redakcji* i *Ze wspomnień redaktora*, „Biblioteki Nauki o Pracy”. Zachowana w spuściźnie korespondencja pochodzi z ostatniego dziesięciolecia życia B. Biegeleisena – Żelazowskiego jest dość szczupła. Wśród korespondencji wpływającej znajdujemy dwa listy profesora Georges Friedmanna, uczonego francuskiego zajmującego się psychologią pracy w związku z postępem technicznym i jego wpływem na stosunki ludzkie i cywilizację, a także jeden list profesora Jana Szczepańskiego z 1958 roku, kilka listów pochodzi od polskich psychologów młodszego pokolenia współpracujących z B. Biegeleisem – Żelazowskim. Materiałów biograficznych w spuściźnie brak, częściowo zastępują je materiały grupy IV o twórcy spuścizny. Jest to życiorys uczonego opracowany przez redakcję „Przeglądu Organizacyjnego” w 1962 r. w związku z otrzymaniem przez twórcę spuścizny godności członka honorowego Międzynarodowego Stowarzyszenia Psychologii Stosowanej, następnie wspomnienia pośmiertne i nekrologi drukowane w prasie codziennej i fachowej w roku 1963 i 1964.

Spuściznę zamykają materiały rodzinne i obce. Z nich wymienić należy wspomnienia o ojcu Bronisława Biegeleisena – Żelazowskiego, Henryku. Te dane biograficzne podane zostały w audycji radiowej 24 października 1955 roku w związku ze 100-letnią rocznicą jego urodzin.

Zespół materiałów Bronisława Biegeleisena – Żelazowskiego otrzymał w Archiwum PAN sygnaturę III – 121. Inwentarz zawiera 77 jednostek i uzupełniony jest 5 aneksami.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Bronisława Biegeleisena – Żelazowskiego* Archiwum PAN sygn. III-121, j.72
2. *X – lecie Instytutu Psychotechnicznego w Krakowie, 1925 – 1935*, Kraków 1936, s.44-46
3. Wł. Tatariewicz, *Historia filozofii* t. II s. 293
4. „*Ekonomia i organizacja pracy*” 1963, z.6, s.217 – 218.
5. „*Przegląd Organizacyjny*” 1964, z.6, s.26; 1964, z.6, s.14-15
6. „*Tygodnik Powszechny*” 1963, nr.25
7. *Wielka Encyklopedia Powszechna*, t. I, s.779

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1 – 49
A. Prace, artykuły, referaty	1 – 36
B. Wykład	37
C. Recenzje	38
D. Materiały warsztatowe	39 – 50

II. Materiały działalności organizacyjno – naukowej, dydaktycznej i wydawniczej	51 – 68
A. Organizacyjno –naukowe	51 – 62
B. Dydaktyczne	63 – 64
C. Wydawnicze	65 – 68
III. Korespondencja wychodząca i wpływająca	69 – 70
IV. Materiały o twórcy spuścizny	71 – 72
V. Materiały rodzinne i obce	73 – 74
VI. Załączniki	75 – 77

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace, artykuły, referaty

1. *Rozwój pojęć matematycznych u dzieci*
Praca
Przed 1939, rkp., l., k. 164 zobacz też j.40
2. Jw.
Praca k. 165 – 324
Przed 1939, rkp., l., k. 160
3. Jw.
Praca
Przed 1939, masz., l., k. 234
4. Jw.
Praca k. 235 – 458
Przed 1939, masz., l., k. 224
5. Jw.
Praca k. 459 – 640
Przed 1939, masz., l., k.182
6. Jw.
Praca, nowa redakcja rozdział I – VIII
Po 1948, masz., l., k. 160
7. *Rozwój pojęcia liczby u dzieci anormalnych*
Fragment pracy, artykuł
1939, l., k.17
8. *Znaczenie analizy czynnikowej dla psychologii*
Praca
Po 1947, rkp., l., k.111
9. *Szkolenie zawodowe*
Opracowania na temat szkolenia i doszkalania robotników w przedsiębiorstwach przemysłowych oraz materiały takie jak: zarządzenia , plany szkolenia wewnątrzzakładowego, protokół z konferencji w Ministerstwie Przemysłu Ciężkiego 1950-1960, rkp., masz., l., k.100

10. Psychologia pracy
Artykuły i referaty
1955-1962, rkp., masz., druk., l., sz. , k. 112, zob. aneks 1
11. System kontroli jakości w przedsiębiorstwach przemysłowych
Praca o nieustalonym tytule
Po 1955, rkp., l., k. 83
12. *Psychologiczne zagadnienia w komunikacji*
Referat
Po 1955, masz., l., k. 22
13. *Krytyka Taylorizmu jako wstęp do teorii organizacji pracy*
Artykuł, 2 egz.
1957, masz., l., k. 41
14. *Cele i zadania nauki o pracy*
Praca
Po 1957, masz., l., k. 93
15. *Nauka o pracy ludzkiej i jej zadania*
Artykuł
Po 1957, druk, sz., k. 24
16. *Zadania psychologii w komunikacji drogowej*
Artykuł 2 egz.
Ok.1958, masz., l., k.25
17. B. B. – Ż., J. Kozięłło, *Badania metod pracy jako jeden z warunków wzrostu jej wydajności*
Opracowanie oraz materiały warsztatowe: notatki, obliczenia, tabele, wykresy
1958, rkp., masz., l., k. 95
18. *Psychologiczne zagadnienia komunikacji*
Opracowanie
Po 1958, rkp, masz., l., k. 80
19. *Postępy w metodyce normowania pracy*
Praca
1958-1959, masz., l., k. 164
20. *Indywidualna wydajność robotnika przemysłowego w świetle badań eksperymentalnych*
Tezy referatu wygłoszone w PTE w dn. 11.XI.1959 r. i list
1959, masz., l., k. 15
21. *Dostosowanie maszyny do człowieka*
Artykuł
Po 1959, masz., l. , k. 20
Druk, „Ruch Pedagogiczny”

22. *Co to jest nauka o pracy?*
Opracowanie dla wydawnictwa zbiorowego Towarzystwa Wiedzy Powszechnej
1960, masz., l., k. 18
23. *Znaczenie wychowawcze nauczania pracy*
Artykuł
Po 1960, druk, sz., k. 16
24. *Zarys psychologii pracy*
Praca
1960–1962, rkp., l., k. 163
25. Jw.
Praca k. 164 – 322
1961– 1962, rkp., l., k. 159
26. Jw.
Praca
1962, masz., l., k. 155
27. Jw.
Praca k. 156 – 348
1962, masz., l., k. 193
28. Jw.
Praca k. 349 – 501, brak rozdz. XIII
1962, masz., l., k. 153
29. Jw.
Praca II egz. niekompletny
1962, masz., l., k. 231
30. Jw.
Fragmenty innej wersji i dalszych egzemplarzy pracy
1962, masz., l., k. 160
31. Jw.
Poprawki do maszynopisu, wykresy i tabele
1962, rkp., powiel., l., k. 100
32. *Psychologiczny stosunek do pracy*
Artykuł oraz wypisy
Po 1961, rkp., l., k. 19
33. *Wydajność pracy ludzkiej w świetle zasady homeostazji*
Stabilizacja wahań wydajności pracy ludzkiej
Opracowanie 3 egz.
Ok.1962, masz., l., k. 66 zob. też j.49
34. *O przyczynach wypadków drogowych ze stanowiska psychologicznego*

Artykuł
1962, rkp., masz., l., k. 17

35. *Z psychologii kierownictwa*
Referat wygłoszony na sesji TNO i K w Ministerstwie Komunikacji w dn. 15.01.1963 r.
1963, rkp., masz., l., k. 33
36. *Psychologia pracy*
Psychologiczne aspekty pracy ludzkiej
Hasła do *Vademecum Dyrektora* i do *Encyklopedii Powszechnej*
B.d., rkp., masz., l., k. 22

B. Wykład

37. *Psychologia pracy. (Wybrane zagadnienia)*
Konspekt i tekst wykładu
1957-1960, rkp., masz., l., k. 102

C. Recenzje

38. Recenzja prac wydanych lub przeznaczonych do druku.
1946– 1963 , rkp., masz., l., k.42, zob. aneks 2

D. Materiały warsztatowe

39. Aparatura i testy dotyczących psychologii pracy
Katalogi oraz prospekty
1927– 1957, druk, j.ang., franc., niem., l., sz., szt. 21 + k.36
40. Rozwój pojęć matematycznych u dzieci
Notatki, bibliografie, instrukcja testowa
Przed 1939, rkp., pow., l., k. 22, zob. też j.1 – 6
41. Wydawnictwa zagraniczne dotyczące psychologii pracy
Fotografie i kserokopie
1952– 1961, fot., ksero, j. ang., franc., niem., l., sz. k. 72
42. Wydajność, psychologii i organizacja pracy
Wycinki z prasy codziennej
1955– 1963, druk, j. ang., franc., niem., pol., l., k. 52
43. Psychologia pracy
Wypisy z literatury, notatki i obliczenia testowe
1956– 1962, rkp., l., k. 250
44. Jw.
Wypisy z literatury oraz bibliografia
Ok.1956 – 1962, rkp., l., k.383
45. Badanie czasu pracy i wydajności w zakładach przemysłowych
Karty przebiegu pracy, wykresy, zestawienia, fotografie, wykaz instytucji zatrudniających psychologów pracy i wyniki ich działalności
1957-1958 , 1962 , rkp., pow., k.96 +16 fot.

46. Organizacja pracy
Wycinki prasowe głównie z „Życia Gospodarczego”
1957-1959, druk, l., k. 23
47. Psychologia, socjologia, i organizacja pracy
Bibliografia
1958– 1952, rkp., powiel., druk, l., sz., k. 159 + s. 20 + s. 25
48. Zagadnienia komunikacyjne
Wycinki z prasy krajowej i zagranicznej
1958– 1962, druk, j. ang., franc., niem., pol., l. , k. 57
49. Wydajność pracy ludzkiej w świetle zasady homeostazji
Notatki i wypisy z literatury , bibliografia
Po 1960, rkp., l., k. 17, zob. też j.33
50. III Międzynarodowa Konferencja „Alkohol w transporcie” , Londyn 1962
Materiały
1962– 1963, masz., l., k. 33

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ, DYDAKTYCZNEJ I WYDAWNICZEJ

A. Materiały organizacyjno – naukowe

51. Instytut Ekonomiki i organizacji przemysłu. Zakład Normowania Technicznego
Notatki związane z kierowaniem pracami Zakładu, plan i protokół z pobytu w Institut fur
Arbeitsokonomik Dresden, notatki do przemówień B. B.– Ż. w Dreźnie
1955– 1957, rkp., masz., j. niem., pol., l. , k. 69
52. Poradnia Psychotechniczna dla Zawodów Komunikacyjnych przy Wydziale Zdrowia
Prezydium Stołecznej Rady Narodowej w Warszawie
Sprawy organizacyjno – finansowe, personalne i korespondencja
1959– 1961, rkp., masz., druk., l., k. 46
53. Jw.
Wyposażenie poradni w aparaturę, projekty aparatury, kosztorysy, rachunki i
korespondencja
1959– 1961, rkp., masz., l., k. 74
54. Jw.
Testy i wyniki badań testowych
1960– 1961, rkp., masz., druk., l., k. 77 + szt.7
55. Pracownia Psychologii Komunikacji Drogowej przy Ośrodku Badań Transportu
Samochodowego
Organizacja Pracowni (od XII.1962 r. Zakład), program działalności, spr. aparatury,
zaproszenia i protokoły z konferencji , korespondencja i notatki służbowe
1960– 1962, rkp., masz., l., k. 69

56. Jw.
Instrukcja do badań testem, wzory i formularz testowe
1961– 1962, rkp., masz., l., k. 108 + fot.20
57. Jw.
Obliczenia i opracowania wyników testów, sprawozdania z badań
1961– 1962, rkp., masz., l., k. 45
58. Jw.
Wykaz tematów, karty tematyczne i opracowania
1962– 1962, rkp., masz., l., k. 94
59. Zakłady Wytwórcze Lamp Elektrycznych im. Róży Luksemburg
Materiały dotyczące współpracy – umowy i korespondencja w sprawie zorganizowania Pracowni Psychologicznej dla dobra pracowników oraz instruktazu dla psychologa zakładowego, testy i projekty aparatury
1959, rkp., masz., l., k. 62
60. Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa –Podkomisja Nauki o Pracy
Sprawy organizacyjne, plany pracy i sprawozdania, tezy i notatki do referatu B. B.– Ż. p
Nauka o pracy, komunikaty i korespondencja
1959– 1963, rkp., masz., l., k. 144
61. Pracownia ogólnych Problemów Organizacji Pracy PAN
Sprawozdania i notatki z posiedzeń Rady Naukowej i z zebrań naukowych i konferencji, plany i sprawozdania z działalności
1962– 1963, masz., pow., l., k. 177
62. Fotografie związane z działalnością organizacyjno – naukową m. in. Z Kongresu Psychologów w Moskwie w 1931 roku , Kongresu Psychologów w Pradze 11 – 15.IX.1934 rok , I Zjazdu Psychologów w Warszawie 3 – 5.XI.1934 roku.
1931, 1934 i po 1945, fot. szt.7

B. Materiały dydaktyczne

63. Zaoczne Studium Organizacji Pracy , Zatrudnienia i Płac
Ocena programu nauczania, protokół Rady Naukowej, harmonogram seminariów i ćwiczeń
1962, rkp., masz., l., k. 12
64. Prace i działalność naukowa w związku z nadawaniem stopni naukowych
Opinie
1963– 1963, masz., l., k. 32 zob. aneks 3

C. Materiały wydawnicze

65. „Biblioteka Nauki o Pracy”
Recenzja B. B. – Ż. książki Georges’a Friedmana *Problemes Humains du Machinisme Industriel* oraz przedmowy autora w języku francuskim i polskim w tłumaczeniu B. B.– Ż., wypisy i notatki , list do Redakcji „Książka i Wiedza”
1956– 1961, rkp., masz., l., k.18

64. Jw.
Artykuły na temat psychologii i socjologii pracy nadesłane do redakcji
1959– 1960, masz., l., k. 126
65. Jw.
Projekt układu książki *Zagadnienia pracy ludzkiej* oraz konspekty i opinie innych prac
zgłoszonych do wydania, słowo wstępne *Od Redakcji i Wspomnienia Redaktora*, notatki ,
i wypisy
1959– 1963, rkp., masz., l., k. 51
66. Umowy wydawnicze i redakcyjne oraz korespondencja wydawnicza głównie z Ernestem
Ochmanem i Danutą Zwolińską
1957 – 1962, rkp., masz., druk, l., k. 38

III. KORESPONDENCJA

67. Osoby i instytucje A – Z
Korespondencja wychodząca
1958 – 1962, rkp., masz., j. ang., franc., niem., pol., l., k. 44, zob. aneks 4
68. Osoby i instytucje A – Z
Korespondencja wpływająca
1954 – 1963, rkp., masz., j. ang., franc., niem., pol., l., k. 110, zob. aneks 5

IV. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUŚCIZNY

69. *Cele i zadania nauki o pracy*
Psychologia pracy
Psychologiczne zagadnienia komunikacji
Recenzje prac twórcy spuścizny
1958 - 1960, masz., druk., l., k. 9
1. Druk, *Wiedza o pracy ludzkiej*, 1959 r
70. Życiorys i wspomnienia pośmiertne , nekrologi
1963– 1964, masz., ksero, druk, l., k. 10

V. MATERIAŁY RODZINNE

71. Henryk Biegeleisen, ojciec
Wspomnienia w audycji radiowej *Kalendarz radiowy na dzień 24.X.1955 roku*
1955, masz., l., k. 6
72. Zygmunt Zimny, *Analiza konstrukcji testu J.C. Ravena*
Praca i opinia prof. Stefana Błachowskiego
1961, masz., l., k. 143

VI. ZAŁĄCZNIKI

73. Psychologii pracy
Wydawnictwa i czasopisma krajowe
1960– 1962, powiel., druk, sz., szt. 8
74. Psychologia i organizacja pracy
Wydawnictwa i czasopisma zagraniczne
1928– 1962, powiel., druk, j. franc., niem., sz., szt. 26
75. Jw.
Wydawnictwa i czasopisma zagraniczne
1944 – 1960, powiel., druk, j. ang., sz., szt. 26

ANEKS 1

- J.10. Psychologia pracy
Frustracja – fragment artykułu, po 1955 r.
Znaczenie psychologii pracy dla gospodarki narodowej, 1957 r.
Automatyka – nowa rewolucja społeczna? po 1957 r.
Psychologiczne czynniki wzrostu wydajności pracy 1958 r.
W jaki sposób uczeni badają pracę ludzką 1958 r.
B.B. – Ż., Maria Idzikowska, Raymund Kowalczyk, *Rola psychologii pracy w kształceniu zawodowym robotników przemysłowych*, po 1958 r.
Zastosowanie psychologii pracy w kontroli technicznej referat po 1958 r.
Wydajność robotnika naukowego w świetle badań naukowych, referat 1959 r.
Dziesięciolecie normowania pracy w Polsce w oświetleniu „Ekonomiki i organizacji pracy” 1960
Nauka o pracy, fragment referatu, 1960 r.
Psychologia pracy i higiena psychiczna referat, 1960 r.
Jaki pożytek może przynieść psychologia pracy przedsiębiorstwom przemysłowym i handlowym referat 1961 r.
Stabilizacja wydajności pracy jako zasada prakseologiczna tezy do referatu, 1961 r.
Informator Pracy i Zatrudnienia konspekt 1962 r.
Cele i zadania pracowni technicznego normowania pracy przy Instytucie Ekonomiki i Organizacji Przemysłu, b.d
Educational value of Industrial Training streszczenie pracy, b.d.
Metoda centriodalna Thurstone'a fragment pracy, b.d.
Nauka o pracy jako niezbędny czynnik wykształcenia fragment referatu, b.d.
Pedagogika pracy b.d.
Psychologia na usługach komunikacji drogowej, referat, b.d.
Psychologia wypadków w komunikacji drogowej b.d.
Technologia a wydajność pracy tezy do artykułu, b.d.
Wpływ alkoholu na sprawność działania pogadanka radiowa , b.d

ANEKS 2

- J.38. Recenzje prac wydanych lub przeznaczonych do druku
Miracki Jerzy, Dostosowanie przyrządów do fizycznych możliwości ludzkich, 1946 r.
Missiuro Włodzimierz, Wybrane zagadnienia psychologii pracy, 1961 r.
Platonow, Woprosy psychologii truda, 1962 r.
Seczkowski Jan, Organizacja badania przydatności pracowników do zawodu b.d.
Skory Z., Wprowadzenie do psychologii pracy, 1962 r.

Waluszewski, *Zasady organizacji pracy*, 1957 r.
Analiza pracy operatora elektrycznych dźwigów w budownictwie, b.d
Informator pracy, 1963 r.
Rola psychologii przemysłowej, b.d.
 It tempo libero – o przekładzie włoskiej książki , 1963 r.
Ustalenie czasu dobowej pracy kierowcy pojazdu mechanicznego, 1962 r.

ANEKS 3

J. 64. Prace i działalność naukowa w związku z nadawaniem stopni naukowych
 Kozalski Ludwik, *Opinia o całokształcie działalności zawodowej i naukowo – badawczej w związku z powołaniem na samodzielnego pracownika naukowego*, 1962 r.
 Kordaszewski Jan, *Dane o działalności naukowej w związku z nominacją na profesora nadzwyczajnego*, 1962 r.
 Kosmala Witold, *Ocena pracy doktorskiej pt. Struktura czynności a cechy wytworu w pracy produkcyjnej*, 1963 r.
 Ochman Ernest, *Ocena całokształtu działalności naukowej w związku z powołaniem na samodzielnego pracownika naukowego*, 1962 r.
 Wołk Romuald, *Ocena szkicu rozprawy habilitacyjnej pt. Zagadnienie szczegółowości i dokładności normatywów czasu dla różnych typów produkcji na tle badań wpływu zmienności interindywidualnej i granic wytrzymałości normowania pracy*, 1962 r.

ANEKS 4

J. 67. Osoby i instytucje A – Z
 Arabski Michał , 1960 , 1 l.
 Bonardel , 1957 – 1958 , 2 l.
 Bujwid , 1961 , 1 l.
 Centralny Instytut Ochrony Pracy , 1959 , 1 l.
 Choynowski Mieczysław , 1959 – 1961 , 2 l.
 Dąbrowski Konstanty , b.d. , 1 l.
 Friedmann Georges , 1957 , 1 l.
 Instytut Organizacji Przemysłu Maszynowego „Orgmasz” , 1961 , 1 l.
 Instytut Pedagogiki , 1958 , 1 l.
 Kozelski Ludwik , 1962 , 1 l.
 Kulka Helmut , 1961 , 3 l.
 Lauer A.R. , 1961 , 1 l. – kopia i oryginał listu odesłany przez asystentkę adresata Lilian Schwenk
 Lazarsfeld Paul F. , 1961 , 1 l.
 Magiera T. , 1959 , 1 l.
 Medicyl Research Council , 1961 , 1 l.
 Ministerstwo Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych , 1959 , 1 l.
 Munzer K. 1961 , 1 l.
 Nielsen Gerhard S. , 1961 , 1 l.
 Nowicki Tadeusz , 1962 , 1 l.
 Office of the Institute of Traffic Engineers , b.d. , 1 l.
 Pechhold E. , 1961 , 1 l.
 Politechnika Warszawska , 1958 , 1 l.
 Polskie Towarzystwo Ekonomiczne , 1962 , 2 l.
 Przybyło T. , 1959 , 1 l.

The Psychological Corporation , New York , 1958 , 1 l.
 Radomskie Zakłady Przemysłu Skórzanego , 1962 , 1 l.
 Scarlini Pasquale , 1962 , 1 l.
 Straube , 1961 , 1 l.
 Wehrstedt Wolfgang , 1961 – 1962 , 5 l.
 Wojewódzka Przychodnia Specjalistyczna , Szczecin , 1960 – 1961 , 2 l.
 Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Katowicach , 1962 , 1 l.
 Zulliger H. , 1960 , 1 l.

ANEKS 5

J.70. Osoby i instytucje A – Z
 „Ars Polonia” – Centrala Handlu Zagranicznego , 1960 , 1 l.
 Centralna Pracownia Psychotechniczna , 1954 , 1 l.
 Centralna Rada Związków Zawodowych , 1962 , 1 l.
 Centralny Instytut Ochrony Pracy , 1962 1 l.
 Choynowski Mieczysław , 1959 , 1 l.
 Chrzan Bronisław , 1958 , 1 l.
 Friedmann Georges , 1957 – 1958 , 2 l.
 Grabara Aleksander , 1962 , 1 l.
 Hamerski Adam , 1960 – 1961 , 4 l.
 Henochowa Rena , 1959 , 1 l.
 Horyzonty Techniki , 1961 , 2 l.
 Idzikowska Maria , 1961 – 1962 , 2 l. + zał. 1
 Instytut Gospodarstwa Społecznego , 1959 , 1 l.
 Instytut Organizacji Przemysłu Maszynowego „Orgmasz” , 1957 – 1961 , 3 l.
 Instytut Pedagogiki , 1962 , 1 l.
 Instytut Pracy , 1962 , 1 l.
 Klub Demokratycznej Profesury przy Politechnice Częstochowskiej , 1960 , 1 l.
 Kluz Janina , 1960 , 2 l.
 Książka i Wiedza , 1958 – 1961 , 3 l.
 Kulka Helmut , 1961 , 3 l.
 Lazarsfeld Paul F. , 1961 , 1 l.
 Michoń Ferdynand , 1962 , 1 l.
 Ministerstwo Obrony Narodowej , 1960 , 2 l.
 Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej , 1959 , 1 l.
 Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego , 1959 , 1 l.
 Naumann W. , 1961 , 1 l.
 Peiseler Gotz , 1958 , 1 l.
 Politechnika Wroclawska , 1959 , 1 l.
 Polska Akademia Nauk , 1960 – 1962 , 5 l.
 Polskie Towarzystwo Ekonomiczne , 1959 – 1962 , 3 l.
 Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej , 1962 – 1963 , 3 l. + 1 zał.
 Psychologia Medycyny Pracy miasta Wrocławia , 1961 , 1 l.
 Radomskie Zakłady Przemysłu Skórzanego „Radoskór” , 1962 , 1 l.
 Ruch Pedagogiczny , 1962 , 1 l.
 Rutkowski Jerzy , 1962 , 1 l.
 Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa , 1961 , 1 l.
 Szaniawski Ignacy , 1960 , 3 l.
 Szczepański Jan , 1958 , 1 l.

Szewczuk Włodzimierz , b.d. , 1 l.
Szkoła Główna Planowania i Statystyki , 1959 -1962 , 3 l. + 1 zał.
Technische Hochschule Dresden , 1961 , 2 l.
Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa , 1961 – 1962 , 6 l.
Towarzystwo Wiedzy Powszechnej , 1959 , 1 l.
Uniwersytet Warszawski - Wydział Pedagogiczny , 1960 – 1962 , 2 l. + 2 zał.
Verband fur Arbeitsstudien , 1961 , 2 l.
Verlag Hans Huber , 1961 , 1 l.
Wettenberg William W. , 1960 , 2 l.
Wehrstedt Wolfgang , 1961 , 7 l.
Wojewódzka Przychodnia Specjalistyczna Szczecin , 1961 , 2 l.
Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Katowicach , 1962 , 1 l.
Zimmermann E. , 1957 , 1 l.